

AVRUPA BİRLİĞİNE YAPILAN İHRACATTA KARBON VERGİSİNE TABİ OLACAK BEŞ SEKTÖRE YÖNELİK ETKİ ANALİZİ ÇALIŞMASI -ÇALIŞMA ÇERÇEVESİ-

I. ARKA PLAN

Avrupa Birliği (AB) Komisyonu tarafından, 2019 yılında yayınlanan “Avrupa Birliği Yeşil Mutabakatı” Avrupa Kıtasının 2050 yılına kadar karbon-nötr bir kıta haline getirilmesi vizyonunu ortaya koymuştur. Bu vizyonun hayata geçirilmesinde kullanılacak araçlardan birisi de ithal edilen ürünlerin üretiminde ortaya çıkan sera gazı emisyonu miktarına bağlı olarak ilave mali yükler getirilmesini öngören “Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması” (SKDM)’dir.

AB Komisyonu tarafından 2021 yılında yayımlanan “55’e Uyum Paketi” çerçevesinde ise, Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizmasının karbon yoğun beş sektör (*çimento, elektrik, gübre, demir-çelik ve alüminyum*) için 2023 yılından itibaren öncelikle bir emisyon raporlaması yükümlülüğü olarak başlatılması, ardından da 2026 yılından itibaren söz konusu raporlama sistematığına dayalı olarak vergi uygulamasına geçilmesi öngörülmektedir.

AB Emisyon Ticareti Sistemi (ETS) kapsamında oluşan ve vergi uygulamasında esas alınacak olan karbon fiyatında son yıllarda gözlenen genel yükseliş trendi, üretim süreçlerinde açığa çıkan emisyon miktarına tekabül eden karbon vergisi tutarlarının önemli seviyelere ulaşabileceğine işaret etmektedir¹. Örneğin çimento sektöründe AB tarafından belirlenmiş azami emisyon miktarının %20 üzerinde emisyon gerçekleştiren bir üreticinin çimento ihracatında karşılaşacağı karbon vergisi tutarının Mart 2022 itibarıyla (ton başına 80 Euro karbon fiyatı esas alındığında) yaklaşık 42 ABD doları/ton üzerine ilave 9 ABD doları/ton olabileceği tahmin edilmektedir.

Söz konusu karbon vergisinin, AB ülkelerine ihracat yapan ve düşük karbonlu üretim yöntem ve teknolojilerine geçiş yap(a)mayan üreticilerin bu geçişi sağlamış üreticiler karşısında önemli bir rekabet dezavantajı ile karşılaşmasına ve pazar kaybetmesine yol açabileceği tahmin edilmektedir.

Ticaret Bakanlığı verilerine göre 2021 yılı itibarıyla ülkemiz toplam ihracatının yaklaşık %42’si AB ülkelerine gerçekleştirilmiştir. İlk aşamada 2026 yılında karbon vergisi yükümlülüğüne tabi olacak ihracatçı sektörler ülkemiz açısından genel olarak bakıldığında; demir-çelik ve alüminyum sektörleri üretiminin yaklaşık %50’sinin, çimento sektörü üretiminin yaklaşık %20’sinin, gübre sektörü üretiminin %6-7’sinin ve elektrik sektörü üretiminin %1’inin ihracata konu olduğu görülmektedir. Yine Ticaret Bakanlığı verilerine göre, 2020 yılında söz konusu ihracatın demir-çelik sektöründe %32’si, alüminyum sektöründe %53’ü, çimento sektöründe %11’i, gübre sektöründe %23’ü ve elektrik sektöründe %84’ü AB ülkelerine gerçekleştirilmiştir.

Söz konusu veriler, SKDM’nın ülkemiz sanayii ve dolayısıyla finansal sistemi açısından 2026 yılında başlayacak sınırlı uygulama döneminde de belirgin etkiler yaratabileceğine işaret etmektedir. Bu bakımdan, basiretli ve orta-uzun vadeli bir bakış açısıyla bu risklerin anlaşılması ve izlenmesi, olası etkilerinin tahmin edilmesi ve gerekli tedbirlerin alınması tek tek finansal kuruluşların sağlamlığı ve bir bütün olarak finansal sistemin istikrarı açısından da önem taşımaktadır.

¹ 2020 yılı sonunda 33 Euro civarında olan ton başına karbon fiyatı Şubat 2022 itibarıyla 97 Euroya kadar yükselmiş, yakın dönemde Doğu Avrupa’da yaşanan istikrarsızlıkların etkisiyle 2022 yılı Mart ayı ortaları itibarıyla 80 Euro civarına gerilemiştir (EMBER: Carbon Price Viewer (<https://ember-climate.org/data/carbon-price-viewer/>)).

Nitekim gerek Basel Bankacılık Denetim Komitesinin tavsiyeleri gerekse G20 tarafından oluşturulan Finansal İstikrar Kurulu (FSB) çalışmaları kapsamında iklim değişikliği ile bağlantılı risklerin yakından takip edilmesi, yönetilmesi ve denetlenmesi öngörülmekte, bu yöndeki çalışmalar giderek hız kazanmaktadır.

II. AMAÇ

Bu çalışmanın birincil amacı, 2026 yılında AB tarafından karbon yoğun beş sektöre yönelik olarak başlatılacak ithalatla **karbon vergisi uygulamasının Türk bankacılık sektörü kredi portföyü üzerindeki potansiyel etkilerinin ortaya konulmasıdır**. Çalışmanın ikincil amacı ise, bankacılık sektöründe **iklimle bağlantılı finansal risklerin anlaşılmasına, izlenmesine, analiz edilmesine ve yönetilmesine yönelik farkındalığın artırılması ve kurumsal kapasite oluşumunun teşvik edilmesidir**.

III. KAPSAM

Çalışma, Türkiye’de faaliyette bulunan bankalarca **AB ülkelerine çimento, elektrik, gübre, demir-çelik ve alüminyum sektörlerinde ihracat gerçekleştiren müşterilere kullanılmış nakdi kredilerin 2021 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla bakiyelerini** kapsamaktadır. SKDM, söz konusu sektörlerin yanı sıra ileri-geri bağlantılar dolayısıyla diğer sektörler üzerinde de ikincil etkiler yaratma potansiyeli taşımakla birlikte çalışma kapsamına yalnızca birincil etkiye maruz kalacak beş sektör dâhil edilmiştir.

İhracatta karbon vergisine tabi olacak ürünlerin Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu (GTİP) kodları ve söz konusu kodlara tekabül eden ana faaliyet kodları (Avrupa Topluluğu’ndaki Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiksel Sınıflandırması – NACE itibarıyla) Tablo 1’de sunulmaktadır. **Analize konu edilecek ana faaliyet kodlarının belirlenmesinde 6 haneli NACE kodlarının kullanılması esas olmakla birlikte, bu detayın mevcut olmaması halinde 4 haneli NACE kodlarının kullanımı da yeterli olabilecektir.**

TABLO 1: 2026 Yılından İtibaren SKDM’na Tabi Olacak Ürünler ve İşkolları

Sektör	Vergiye Tabi Ürünlerin GTİP Kodları (*)	NACE / Ana Faaliyet Kodu Karşılıkları (**)	
Çimento	• 2523.10 • 2523.21 • 2523.29 • 2523.90	• 2351.11 • 2351.12	
Elektrik	• 2716.00	• 3511.10	
Gübre	• 2808.00 • 2814 • 2834.21 • 3102 • 3105	• 2015.10 • 2015.76 • 2015.31 • 2015.32 • 2015.33 • 2015.34 • 2015.35 • 2015.39 • 2015.60 • 2015.76	
Demir-Çelik	• 72 • 7301 • 7302 • 7303.00 • 7304 • 7305 • 7306	• 2410.11 • 2410.12 • 2410.13 • 2410.14 • 2410.21 • 2410.22 • 2410.23	• 2420.14 • 2420.21 • 2420.22 • 2420.23 • 2420.24 • 2420.31 • 2420.32

	• 7307 • 7308 • 7309 • 7310 • 7311	• 2410.31 • 2410.32 • 2410.33 • 2410.34 • 2410.35 • 2410.36 • 2410.41 • 2410.42 • 2410.43 • 2410.51 • 2410.52 • 2410.53 • 2410.54 • 2410.55 • 2410.61 • 2410.62 • 2410.63 • 2410.64 • 2410.65 • 2410.66 • 2410.67 • 2410.71 • 2410.72 • 2410.73 • 2410.74 • 2410.75 • 2420.11 • 2420.12 • 2420.13	• 2420.33 • 2420.34 • 2420.35 • 2420.40 • 2431.10 • 2431.20 • 2431.30 • 2432.10 • 2432.20 • 2433.11 • 2433.12 • 2433.20 • 2433.30 • 2434.11 • 2434.12 • 2434.13 • 2451.20 • 2451.30 • 2452.30 • 2511.21 • 2511.22 • 2511.23 • 2512.10 • 2529.11 • 2529.12 • 2591.11 • 2591.12 • 2592.11
Alüminyum	• 7601 • 7603 • 7604 • 7605 • 7606 • 7607 • 7608 • 7609	• 2442.11 • 2442.21 • 2442.22 • 2442.23 • 2442.24 • 2442.25 • 2442.26	
Kaynak: (*) Avrupa Komisyonu: "Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council Establishing a Carbon Border Adjustment Mechanism," Brüksel 14/07/2021 2021/0214(COD), Ek I, s.1-3 https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:a95a4441-e558-11eb-a1a5-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_2&format=PDF (**) Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB): Sanayi Veri Tabanı (GTİP Kodlarından Ürün Arama) https://sanayi.tobb.org.tr/kod_bulma_gtip.php			

IV. YÖNTEM

Etki analizi kapsamında özetle: geleneksel olarak yüksek karbon emisyonuna yol açan söz konusu **beş** sektörde faaliyet gösteren ve AB'ye ihracat gerçekleştiren müşterilerin, mevcut mali durumları üzerinden, (1) AB'ye olan ihracatlarının mali bünyeleri içindeki önemi/ağırlığı, (2) (varsa) mevcut emisyon verileri ve (3) (varsa) karbon emisyonunu azaltmaya yönelik proje ve yatırımları dikkate alınarak 2026 yılı ve sonrasındaki kredi geri ödeme kapasitelerinin tahmin edilmesi beklenmektedir.

Çalışmanın, (1) değerlendirilecek kredi müşterilerinin belirlenmesi, (2) değerlendirme ve (3) bulguların ve tahminlerin toplulaştırılması ve bildirimi olmak üzere üç aşamadan oluşması öngörülmektedir.

Aşama 1 – Değerlendirilecek Kredi Müşterilerinin Belirlenmesi

- **Çimento, elektrik, gübre, demir-çelik ve alüminyum sektörlerinde faaliyet gösteren** kredi müşterileri her bir sektör için Tablo 1’de yer alan 6 haneli NACE/ana faaliyet kodları esas alınmak suretiyle ayrı ayrı belirlenmelidir. 6 haneli kodların mevcut olmaması halinde 4 haneli NACE/ana faaliyet kodları da esas alınabilecektir.
- Söz konusu kredi müşterileri içerisinde **(1) AB ülkelerine ihracat yapmakta olan firmalar** ve bunların her biri için **(2) AB’ye ihracatın toplam gelir ya da ciro içerisindeki payı** tespit edilmelidir. Bankanız nezdinde bulunan bilgi ve veriler bu tespitlerin yapılması için yeterli değil ise, kredi müşterileri ile doğrudan irtibat sağlanarak ilave bilgi ve veri temin edilmesi yoluna başvurulmalıdır. İlgili sektörde (ilgili ana faaliyet kodlarına sahip) **çok sayıda kredi müşterisi bulunması halinde “kredi bakiyeleri toplamı en az %70’i bulacak şekilde en büyük kredi müşterileri” ile temasa geçilerek bu örneklem üzerinden AB’ye ihracatı olan müşteriler ve bunların gelirleri/ciroları içerisinde AB’ye yapılan ihracatın payları belirlenmelidir.**

Aşama 2 - Değerlendirme

- Değerlendirmenin, hâlihazırda Bankanızda mevcut bilgi ve verilerin yanı sıra **gerekli olması halinde kredi müşterileri ile irtibat kurulmak suretiyle alınacak ilave veri, bilgi ve değerlendirmeler** kullanılarak yapılması beklenmektedir.
- Değerlendirmenin temel olarak, **(1) mevcut mali durumları ve (2) karbon vergisine maruz kalma potansiyelleri** dikkate alınarak kredi müşterilerinin **kredi geri ödeme kapasitelerinin karbon vergisinden etkilenme derecesinin aşağıda yer alan beşli skala çerçevesinde tahmin edilmesi** şeklinde yapılması beklenmektedir.
- Kredi müşterisinin mevcut mali durumu değerlendirilirken asgari olarak:
 - ✓ Bankanızca kredi müşterisinin mali durumuna yönelik yapılan değerlendirmenin ya da belirlenmiş derecenin aşağıdaki beşli skalada yer alan eşdeğer derecesi:
 - (1) Çok güçlü bir finansal yapıya sahip
 - (2) İyi bir finansal yapıya sahip
 - (3) Orta ve kısa vadede risk altında
 - (4) Kısa vadede çok büyük bir risk altında
 - (5) Temerrüt etmiş durumda,
 - ✓ Kredi müşterisinin AB ihracat gelirlerine / pazarına bağımlılık düzeyi (AB ülkelerine yapılan ihracatın toplam gelirler ya da ciro içerisindeki payı),
 - ✓ AB pazarında kayıp halinde bu kaybın diğer ülkeler ve/veya iç pazar imkânları ile telafi edilebilme imkânları,
 - ✓ Kredi müşterisinin dâhil olduğu grubun mali gücü ve olası desteği,
 - ✓ Kısa ve orta vadede kredi müşterisinin mali yapısını etkileyebilecek her türlü faktör ve gelişme, yatırım stratejisi, risk ve fırsat vb.

dikkate alınmalıdır.

- Kredi müşterisinin karbon vergisinden etkilenme potansiyeli değerlendirilirken asgari olarak:
 - ✓ Bankanızca erişilebilir bir sera gazı emisyon (Kapsam 1: doğrudan emisyonlar) verisinin olup olmadığı,
 - ✓ Emisyon verisi mevcut ise, üretim başına emisyon miktarının (Kapsam 1: doğrudan emisyonlar) AB Yeşil Taksonomisinde yer alan eşik değerleri (Tablo 2) aşıp aşmadığı, aşıyorsa ne ölçüde aştığı,
 - ✓ Üretim sürecinin geleneksel (karbon yoğun) yöntemler ve teknolojilerle yürütülüp yürütülmediği (aksine dair bir gösterge, emare ya da bilgi olup olmadığı),
 - ✓ Önümüzdeki üç yıl içerisinde, üretimdeki sera gazı emisyonunu belirgin ölçüde azaltacak somut (başlamış ya da projelendirilmiş) bir yatırımın ya da planın bulunup bulunmadığı (örneğin, yeni bir teknolojinin devreye sokulması, üretim prosedürünün değiştirilmesi / iyileştirilmesi, alternatif girdiler kullanılması, enerji etkinliğinin artırılması, yenilenebilir enerji kullanımına geçilmesi gibi),
 - ✓ Eğer somut bir yatırım ya da plan var ise, bunun sağlayacağı katkının düzeyi (örneğin emisyonunda nispi bir azaltım ya da AB standartlarına tam uyum gibi)

dikkate alınmalıdır.

TABLO 2: Karbon Vergisi Alınacak Ürünler için AB Tarafından Belirlenmiş Eşik Değerler

Sektör	Karbon Vergisinden Muafiyet için Eşik Değerler
Çimento	Sadece Klinker Üreten Tesisler: Ton klinker üretimi başına emisyon 0,766 ton CO₂'in altında olmalıdır. Çimento Üreten Tesisler: Ton çimento üretimi başına emisyon 0,498 ton CO₂'in altında olmalıdır.
Alüminyum	Birincil Alüminyum Üretimi: Ton alüminyum üretimi başına emisyon 1,514 ton CO₂'e eşit ya da bunun altında olmalı, buna ilave olarak aşağıdaki iki koşuldan en az birisi sağlanmalıdır: ✓ Elektroliz için ton başına kullanılan elektrik 15,29 MWh'a eşit ya da bunun altında veya ✓ Birincil alüminyum üretimi (elektroliz) için kullanılan elektriğin kilovat saati için emisyon 100 gram CO₂'e eşit ya da bunun altında olmalıdır. İkincil Alüminyum Üretimi: İkincil alüminyum üretimi (örneğin geri dönüştürülmüş alüminyumdan üretim) için herhangi bir ilave kriter bulunmamaktadır. Bu üretim yeşil sayılmakta olup karbon vergisine tabi bulunmamaktadır.
Demir-çelik	✓ Sıcak metal için ton başına emisyon 1,328 ton CO₂'in altında, ✓ Sinterlenmiş cevher için ton başına emisyon 0,171 ton CO₂'in altında, ✓ Demir döküm için ton başına emisyon 0,325 ton CO₂'in altında, ✓ Elektrikli ark ocağı (EAF) yüksek alaşımlı çelik için ton başına emisyon 0,352 ton CO₂'in altında, ✓ Elektrikli ark ocağı (EAF) karbon çeliği için ton başına emisyon 0,283 ton CO₂'in altında, ✓ Kok kömürü (linyit kok hariç) için ton başına emisyon 0,286 ton CO₂'in altında olmalıdır. Tamamen yeşil yeni çelik üretimi ya da yeni ve geri dönüştürülmüş çelikten yapılan üretim, emisyonların yukarıda belirtilen eşiklerin altında olması koşuluyla, uygun kabul edilmektedir.

	Ayrıca, elektrikli ark ocaklarında (EAF) gerçekleştirilen ve nihai ürünlerdeki demir içeriğinin en az %90' ı hurda çelikten elde edilen tüm çelik üretimi uygun kabul edilmekte ve bunlar için ayrıca başka bir eşik uygulanmamaktadır.
Gübre	Nitrik Asit Üretimi: Ton başına üretim için emisyon 0,302 ton CO₂'in altında olmalıdır. Amonyak Üretimi: Aşağıdaki iki koşulun da sağlanması gerekmektedir. ✓ Ton başına Kapsam 1 emisyonu 1 ton CO₂'in altında olmalı - ve ✓ Ton başına emisyon (Kapsam 1 ve Kapsam 2 (tüketilen elektrikten kaynaklanan)) 1,3 ton CO₂'in altında olmalıdır. Amonyak üretiminde oluşan emisyonun hesaplanmasında ara mamul hidrojen üretimi ve amonyak sentezi süreçlerinin her ikisi de dikkate alınmalıdır.
Elektrik	Yenilenebilir enerjiye dayalı üretim (güneş, rüzgâr, hidroelektrik, biyokütle) uygun kabul edilmektedir. 1 kWh elektrik üretimi için emisyon 100 gram CO₂'e eşit ya da altında olmalıdır.

Kaynak: AB Sürdürülebilir Finans Teknik Uzman Grubu Taxonomy Report: Technical Annex

https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/business_economy_euro/banking_and_finance/documents/200309-sustainable-finance-teq-final-report-taxonomy-annexes_en.pdf

- Değerlendirme kapsamında, **kredi müşterisinin mevcut mali durumunu yansıtan skala derecesi ve karbon vergisinden etkilenme potansiyeli dikkate alınarak gelecekteki kredi geri ödeme kapasitesinin tahmin edilmesi beklenmektedir.** Örneğin:

- ✓ **Karbon emisyonu verisi bulunmayan ya da erişilebilir olmayan, düşük emisyonla üretim yaptığına dair somut bir göstergesi olmayan, emisyon azaltımına yönelik somut (başlamış ya da projelendirilmiş) bir yatırımı ya da planı bulunmayan, orta ve uzun vadede kredi geri ödeme gücünü destekleyebilecek ilave yeni bir fırsatı ya da kaynağı bulunmayan müşterilerin mevcut kredi ödeme kapasiteleri (mali durum dereceleri) üzerinden yüksek emisyonla üretim yaptıkları varsayılarak AB ihracatına bağımlılığın düzeyi ölçüsünde olumsuz yönde 1, 2, 3 ya da 4 kademe azaltım yapılacaktır.**
- ✓ Yüksek karbon emisyonu ile çalıştığı anlaşılan (ya da varsayılan), ancak AB'ye ihracatının toplam gelirleri/cirosu içerisindeki payı çok düşük düzeyde (örneğin %5 veya altında) olan bir üreticinin karbon vergisinden ihmal edilebilir düzeyde etkileneceği varsayılarak mevcut kredi ödeme kapasitesi (mali durum derecesi) aynen korunabilecektir.
- ✓ Yüksek karbon emisyonu ile çalıştığı anlaşılan (ya da varsayılan) ve AB'ye ihracatının ağırlığı önemli düzeyde (örneğin %25 civarında) olan bir üreticinin karbon vergisinden belirgin şekilde etkileneceği varsayılarak mevcut kredi ödeme kapasitesi (mali durum derecesi) üzerinden 1 ya da 2 kademe olumsuz yönde azaltım yapılabilir.
- ✓ Hâlihazırda yüksek karbon emisyonu ile çalıştığı anlaşılan (ya da varsayılan) ve AB'ye ihracatı önemli düzeyde (örneğin %20 civarında) olan bir üreticinin yakın dönemde karbon emisyonunu önemli ölçüde azaltacak somut (başlamış ya da projelendirilmiş) bir yatırımı ya da planı nedeniyle karbon vergisinden etkilenmeyeceği ya da çok az etkileneceği değerlendirilerek mevcut kredi ödeme kapasitesi (mali durum derecesi) aynen korunabilecek ya da 1 kademe olumsuz yönde revize edilebilecektir.
- ✓ Hâlihazırda düşük karbon emisyonu ile çalıştığına yönelik bilgi, beyan veya emare bulunan (örneğin düşük emisyon verisi, uluslararası emisyon standartlarına uyum, belgeye dayalı firma beyanı vb.) müşterilerin mevcut kredi geri ödeme kapasitesi (mali durum derecesi) aynen korunabilecektir.
- ✓ Alüminyum sektöründe faaliyet gösteren üreticilerden yalnızca birincil (cevherden) üretim yapan firmalar Tablo 2 kapsamında değinilen eşik değerler esas alınarak karbon vergisine tabi olup **ikincil (geri dönüştürülmüş alüminyumdan yapılan) üretim karbon vergisine tabi bulunmamaktadır. Bu nedenle, "yalnızca ikincil alüminyum üretimi yapan" firmalar karbon vergisi riskine maruz bulunmadığından bu firmaların kredi geri ödeme kapasitelerinin karbon vergisinden etkilenmeyeceği kabul edilmelidir.**

- Karbon vergisinden etkilenme potansiyelinin müşterilerin gelecekteki kredi geri ödeme kapasitesi tahminlerine yansıtılması konusunda Bankanızın yaklaşımını ortaya koymaya yönelik aşağıda bir örneği sunulan türde basitleştirici matris ve algoritmalar geliştirilebilir:

TABLO 3: Kredi Geri Ödeme Kapasitesi Azalış Matrisi (Kademe Sayısı*)

AB İHRACATININ TOPLAM GELİR YA DA CİRO İÇERİSİNDEKİ PAYI (%X)	HALİHAZIRDA GELENEKSEL (YÜKSEK KARBON EMİSYONLU) YÖNTEM VE TEKNOLOJİ KULLANANLAR			HALİHAZIRDA AB STANDARTLARI İLE UYUMLU YÖNTEM VE TEKNOLOJİ KULLANANLAR
	Karbon Emisyonunu Azaltmaya Yönelik Somut (Başlamış ya da Projelendirilmiş) bir Yatırım ya da Plan			
	Yok	Nispi Azaltım / İyileştirme Öngörüyor	AB Standartlarına Uyum Öngörüyor	
0 < X ≤ 5	0	0	0	0
5 < X ≤ 15	1	0	0	0
15 < X ≤ 25	2	1	0	0
25 < X ≤ 50	3	2	0	0
50 < X ≤ 100	4	3	0	0

(*) Kademe sayıları, bankaların kredi müşterilerinin mali durumuna yönelik mevcut değerlendirmelerinin beşli skaladaki eşdeğer derecesinde karbon vergisi nedeniyle ortaya çıkacağı varsayılan kötüleşme yönündeki etkinin şiddetini ifade etmektedir. Örneğin 2 kademe, halihazırda "1- Çok güçlü bir finansal yapıya sahip" bir müşterinin "3-Finansal yapısı orta ve kısa vadede risk altında" kategorisine geçişi anlamına gelmektedir.

- Yukarıda özetlenen yöntem ve yaklaşım bu çalışmada kullanılması beklenen asgari çerçeveyi göstermektedir. **Detayları açıklanmak koşuluyla, bankalarca kendileri için daha uygun ve daha gelişmiş, farklı parametreleri içeren yöntem ve yaklaşımların kullanılması da mümkündür.**

Aşama 3 – Bulguların ve Tahminlerin Toplulaştırılması ve Bildirimi

- Çalışma kapsamında elde edilen temel veri, bulgu ve tahminlerin her bir sektör için Tablo 4’de bir örneği sunulan ve “Bildirim Dosyası” adlı Excel dosyasında yer alan özet tablolar aracılığıyla toplulaştırılarak Kuruma iletilmesi beklenmektedir. Bu çerçevede:
 - ✓ Her bir sektörde faaliyet gösteren tüm kredi müşterileri (ihracatçı olmayanlar da dâhil), adet toplamı, mevcut kredi bakiyesi toplamı ve kredi geri ödeme kapasiteleri (mali durum dereceleri) itibarıyla (Tablo 4-A),
 - ✓ Çalışmada değerlendirmeye tabi tutulan **AB ihracatçısı kredi müşterileri**, adet toplamı, mevcut kredi bakiyesi toplamı ve kredi geri ödeme kapasiteleri (mali durum dereceleri) itibarıyla (Tablo 4-B),
 - ✓ Değerlendirmeye alınan **AB ihracatçısı kredi müşterilerine ilişkin emisyon bulguları** (Tablo 4-C),
 - ✓ Yapılan değerlendirme kapsamında ortaya çıkan, **AB ihracatçısı kredi müşterilerinin 2026 yılı ve sonrası kredi geri ödeme kapasitelerine ilişkin tahminler** (Tablo 4-D)

toplulaştırılarak Excel dosyasındaki ilgili tablolara işlenmelidir.

TABLO 4: Özet Değerlendirme Tablosu

..... SEKTÖRÜ	Aralık 2021 İtibarıyla Müşteri Sayısı (Adet)	Aralık 2021 İtibarıyla Toplam Alacak Bakiyesi (Bin TL)
A - Ana Faaliyet Alanı Olan Tüm Kredi Müşterileri (Mevcut Durum)		
1 - Çok güçlü bir finansal yapıya sahip		
2 - İyi bir finansal yapıya sahip		
3 - Finansal yapısı orta ve kısa vadede risk altında		
4 - Finansal yapısı kısa vadede çok büyük bir risk altında		
5 - Hâlihazırda temerrüt etmiş durumda		
Toplam	0	0
B - AB'ye İhracatı Olan ve Değerlendirmeye Alınan Kredi Müşterilerinin Mali Durum Görünümü (Mevcut Durum)		
1 - Çok güçlü bir finansal yapıya sahip		
2 - İyi bir finansal yapıya sahip		
3 - Finansal yapısı orta ve kısa vadede risk altında		
4 - Finansal yapısı kısa vadede çok büyük bir risk altında		
5 - Hâlihazırda temerrüt etmiş durumda		
Toplam	0	0
C - AB'ye İhracatı Olan ve Değerlendirmeye Alınan Kredi Müşterilerine İlişkin Emisyon Bulguları		
Emisyon Verisi Bulunan Müşteriler	0	0
- Emisyon Verisi Bankanız Tarafından Erişilebilir Olan Müşteriler		
- Emisyon Verisi Bankanız Tarafından Erişilebilir Olmayan Müşteriler		
Emisyon Verisi Bulunan Müşteriler (AB Standartlarına Uyum Açısından)	0	0
- AB Standartlarında Düşük Emisyonla Faaliyet Gösterdiği Tespit Edilebilen Müşteriler		
- AB Standartlarında Düşük Emisyonla Faaliyet Gösterdiği Tespit Edilemeyen Müşteriler		
Hâlihazırda geleneksel (karbon yoğun) yöntem ve teknolojilerle üretim yapan/yaptığı varsayılan müşteriler (aksine dair bir emare ya da emisyon verisi bulunmayan/erişilebilir olmayan müşteriler)	0	0
- Yakın dönemde karbon emisyonunu azaltmaya yönelik somut (başlamış ya da projelendirilmiş) bir yatırımı ya da planı bulunan müşteriler		
- Karbon emisyonunu azaltmaya yönelik somut herhangi bir yatırımı ya da planı bulunmayan müşteriler		
D - AB'ye İhracatı Olan ve Değerlendirmeye Alınan Kredi Müşterilerinin Karbon Vergisi Sonrası Mali Durum Tahmini		
1 - Çok güçlü finansal yapısını sürdürmesi bekleniyor		
2 - İyi finansal yapısını sürdürmesi bekleniyor		
3 - Finansal yapısının orta ve kısa vadede risk altında olması bekleniyor		
4 - Finansal yapısının kısa vadede çok büyük bir risk altında olması bekleniyor		
5 - Temerrüt etmiş ya da etmesi bekleniyor		
Toplam	0	0

- Excel dosyasının yanı sıra, **değerlendirmede kullanılan temel yaklaşım, varsayımlar, yöntem ve araçlar ile karşılaşılan kısıtları ve sorunları içeren mümkün olduğunca detaylı bir açıklama metninin** de (Word dosyası) hazırlanması beklenmektedir.
- Hazırlanan Excel ve Word dosyalarının Kuruma **Hızlı Bilgi Aktarım Sistemi (HBAS)** üzerinden **9 Mayıs 2022 Pazartesi günü mesai saati bitimine kadar** gönderilmesi gerekmektedir.
- Çalışmaya ilişkin olabilecek sorular ve tereddütler için bmesutoglu@bddk.org.tr e-posta adresi yahut (212) 214 51 83 numaralı telefon aracılığıyla Kurum ile temasa geçilebilecektir.